

FREDA Kortfrågor

FREDA – standardiserade
bedömningsmetoder
för socialtjänstens arbete mot våld i
nära relationer

Länsstyrelserna

Varför använda FREDA kortfrågor?

- Kommunen har ett ansvar att identifiera och erbjuda stöd och skydd till personer som är eller varit utsatta för våld
- Stöd för medarbetarna att ställa frågor
- Ger möjlighet att fråga rutinmässigt
- Kan användas för kartläggning under en period

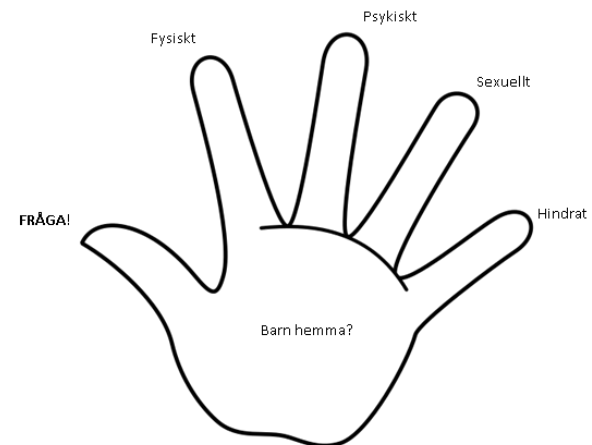

För att "våga fråga"

- Ett stöd i att ta frågan om våld
- Kan användas både när en anar/misstänker eller fått indikation på att det förkommer våld och hot om våld
- Använd FREDA kortfrågor direkt eller
- Efter att du första använt dig av en "egen fråga först"

FREDA Kortfrågor

Fem frågor om:

- Erfarenhet av fysiskt, psykiskt och sexuellt våld (senaste året respektive tidigare i livet)
- Rädsla för förövaren
- Nuvarande kontakt med förövaren

Samt:

- Frågor om huruvida *barn* varit närvarande vid våldssituationen
- Frågor om *specifik utsatthet* om den tillfrågade har funktionsnedsättning
- Har personen själv utsatt en nära person för aggressivitet, hot eller liknande?

FREDA kortfrågor

	Under senaste året?	Tidigare i livet?	Är du nu rädd för den/de personerna?	Har du nu kontakt med den/de personerna?
1. Har du blivit utsatt för någon form av fysiskt övergrepp av någon (t.ex. knuffad, slagen, sparkad, eller annat)? NEJ ☐ JA ☐	Om JA, av vem/vilka	Om JA, av vem/vilka	NEJ ☐ JA ☐	NEJ ☐ JA ☐
2. Har du blivit utsatt för någon form av psykiskt övergrepp (t.ex. kränkt, trakasserad, kontrollerad, hotad, fått saker förstörda, ej fått kontrollera ekonomi eller annat)? NEJ ☐ JA ☐	Om JA, av vem/vilka?	Om JA, av vem/vilka?	NEJ ☐ JA ☐	NEJ ☐ JA ☐
3. Har du blivit utsatt för någon form av sexuellt tvång? NEJ ☐ JA ☐	Om JA, av vem/vilka?	Om JA, av vem/vilka?	NEJ ☐ JA ☐	NEJ ☐ JA ☐
4. Har du hindrats från att använda rullstol, käpp eller annat hjälpmedel? NEJ ☐ JA ☐	Om JA, av vem/vilka	Om JA, av vem/vilka	NEJ ☐ JA ☐	NEJ ☐ JA ☐
5. Har du vägrats hjälp med att ta din medicin, komma till badrummet, komma upp ur sängen, klä dig eller få mat/dryck? NEJ ☐ JA ☐	Om JA, av vem/vilka	Om JA, av vem/vilka	NEJ ☐ JA ☐	NEJ ☐ JA ☐

Läs texten om FREDA kortfrågor, manualen s 15-17.

Vilka fördelar resp. nackdelar kan det vara att fråga om våld med hjälp av ett formulär?

Rutin ska finnas när våld identifieras!

Varje professionell som frågar om våld bör

- Känna sig säker på hur ett jakande svar ska hanteras
- Veta vilka rutiner för vidare information, hänvisning eller ytterligare utredning som gäller i verksamheten när våldsutsatthet identifieras.

Våra rutiner

När och vilka ska frågas?

- Indikation
- Nybesök?
 - Andra/Tredje...
- I årshjulet med syftet att informera alla
 - Män i mars
 - Kvinnor i oktober
- Mottagnings-gruppen
- Ekonomiskt bistånd
- Alla handläggare
- Bistånd
- Hemtjänst osv

” Jag vet inte om det är ett problem för dig, men många av dem vi träffar här på enheten har upplevt våld i sina relationer. Vi har därför börjat fråga alla om detta.”

Berätta om varför du använder FREDA kortfrågor...

- Berätta att kommunens har ett ansvar att identifiera och erbjuda stöd och skydd till personer som är eller varit utsatta för våld
- Om ni inte ställer frågorna till alla, så berätta
 - att frågor om våld ställs till alla i den aktuella målgruppen
 - Att frågorna ställs under en viss period om så är fallet
- Om frågor enbart ställs på indikation dvs. du har uppfattat signaler om våldsutsatthet
 - kan det vara viktigt att berätta vilka omständigheter som väckt oro och föranleder frågorna
 - samtidigt visa på en beredskap att ompröva sina föreställningar

Inled med att säga att...

Många utsätts för våld i hemmet eller på andra platser.
Alla har rätt att får hjälp och stöd.

Våldet kan vara;

- **fysiskt**
- **psykiskt**
- **sexuella** handlingar eller tvingas till samlag

Den som gör detta kan vara ens partner men även andra såsom en anhörig, en personal eller andra som en känner.

Inledning?

Det är ganska vanligt med erfarenheter av våld, så jag skulle vilja ställa några frågor till dig om det, är det ok för dig?

Alternativt:

- Jag ställer därför frågor till alla...
- Vi har i uppdrag att fråga alla under oktober månad
- Vi har i uppdrag att fråga varannan person
- Och jag känner att jag blev lite orolig då du berättade att...
därför tänkte jag att jag skulle använda ett formulär...

Skriv ner din inledning

- Skriv ner din inledning för att kunna fråga på rutin resp. på indikation.

Hur kan man introducera FREDA för klienten?

- "Jag vet inte om det är ett problem för dig, men många av dem jag träffar i mitt arbete har upplevt våld i sina nära relationer. Vi har därför börjat fråga alla rutinmässigt om detta." eller
- "Eftersom många av de kvinnor jag träffar i mitt arbete lever med någon som skadar eller hotar dem, frågar jag alla om övergrepp. En annan anledning är att Socialtjänsten har ett ansvar när det handlar om att identifiera, ge stöd och skydd till personer som är utsatta för våld. Vad vet du redan om det?"
- Är det ok om vi tillsammans går igenom ett bedömnings formulär som kallas FREDA? Det är ett hjälpmedel för dig och mig. Många andra klienter upplever att det gav en mycket tydligare bild av det som händer dem och om de är i behov av stöd och skydd eller vilka behov av stöd och skydd som föreligger.
- Innan vi börjar skulle jag vilja berätta lite kort om hur det kan kännas när vi går igenom FREDA. Är det ok? Det är normalt att ha olika känslor kring att prata om det man har varit med om.
- Många upplever skam och skuld vilket är helt normala känslor när man ska prata om något som är känslomässig svårt, samtidigt som många berättar om hur lättade de kände sig efter att ha kunna pratat om det.

Kortfrågorna, nr 1 till -5

	Under senaste året?	Tidigare i livet?	Är du nu rädd för den/de personerna?	Har du nu kontakt med den/de personerna?
<p>1. Har du blivit utsatt för någon form av fysiskt övergrepp av någon (t.ex. knuffad, slagen, sparkad, eller annat)?</p> <p>NEJ ☐ JA ☐</p>	Om JA, av vem/vilka	Om JA, av vem/vilka	NEJ ☐ JA ☐	NEJ ☐ JA ☐
<p>2. Har du blivit utsatt för någon form av psykiskt övergrepp (t.ex. kränkt, trakasserad, kontrollerad, hotad, fått saker förstörda, ej fått kontrollera ekonomi eller annat)?</p> <p>NEJ ☐ JA ☐</p>	Om JA, av vem/vilka?	Om JA, av vem/vilka?	NEJ ☐ JA ☐	NEJ ☐ JA ☐
<p>3. Har du blivit utsatt för någon form av sexuellt tvång?</p> <p>NEJ ☐ JA ☐</p>	Om JA, av vem/vilka?	Om JA, av vem/vilka?	NEJ ☐ JA ☐	NEJ ☐ JA ☐
<p>4. Har du hindrats från att använda rullstol, käpp eller annat hjälpmedel?</p> <p>NEJ ☐ JA ☐</p>	Om JA, av vem/vilka	Om JA, av vem/vilka	NEJ ☐ JA ☐	NEJ ☐ JA ☐
<p>5. Har du vägrats hjälp med att ta din medicin, komma till badrummet, komma upp ur sängen, klä dig eller få mat/dryck?</p> <p>NEJ ☐ JA ☐</p>	Om JA, av vem/vilka	Om JA, av vem/vilka	NEJ ☐ JA ☐	NEJ ☐ JA ☐

Om svar ja, och har barn hemma

Om du har hemmavarande barn under 18 år:

Har barnet/barnen vid övergrepp sett, hört eller märkt våldet?

Nej Ja, vid enstaka tillfälle Ja, vid upprepade tillfällen

Oavsett övergrepp mellan vuxna, har barnet/barnen själva varit utsatta för våld?

Nej Ja, vid enstaka tillfälle Ja, vid upprepade tillfällen

Katarina

- träna på att fråga med rollspel

- En är Katarina som är en klient som söker ekonomiskt bistånd
 - läs in dig på din person
- En är soc. sekreterare och ska ställa frågor
 - Använd din inledning
 1. Testa att ställa frågor utan FREDA kortfrågor
 2. Testa sedan att fråga med hjälp av FREDA kortfrågor

Var det någon skillnad?

Vilket stöd finns att få i verksamheten vid upptäckt våldsutsatthet/erfarenhet?

- Internt?
- Externt?
- Vilka rutiner?
- Checklista?

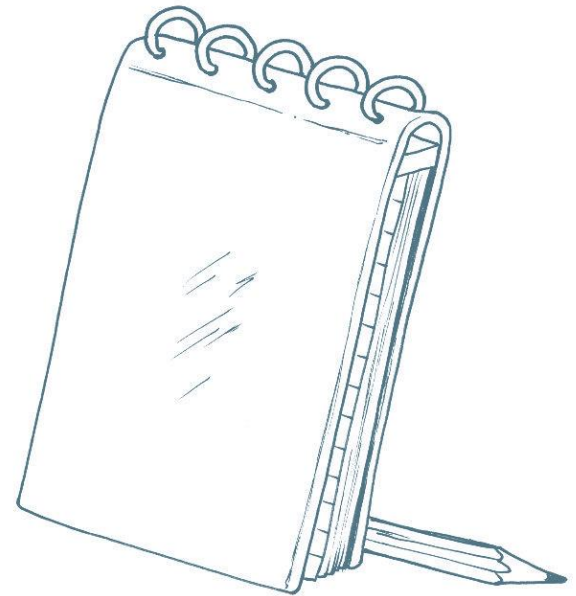

” Jag vet ingenting
om tur, bara att ju
mer jag tränar desto
mer tur har jag

Ingemar Stenmark

Dokumentera...

Hur dokumentera? Vilka rutiner?

System:

Sökord:

- FREDA kortfrågor
- FREDA bedömning
- FREDA farlighet

- Vilka rutiner finns för dokumentation i verksamheten?

Våldsutövare vuxna och barn

- Våldet kan utövas av både barn och vuxna såväl som av flickor, kvinnor, pojkar och män. Vilken typ av våld, allvarlighetsgraden och hur vanligt förekommande våldet är, varierar beroende på vem som utövar det. Våldet kan vara riktat mot en förälder, ett barn, ett syskon eller andra närstående.
- Det är enbart en liten del av alla som utövar våld mot närstående som söker stöd, hjälp eller vård. De flesta som har utövat våld, och som söker behandling är personer som utövat våld mot en partner
- Exempel på grupper som sällan söker behandling är unga som utövar våld i parrelationer, äldre personer, hbtqi-personer, personer med utländsk bakgrund, personer med funktionsnedsättningar, personer med personlighetsstörningar samt personer som utövar hedersrelaterat våld.

Ställa frågor på rutin eller indikation

- Genom att fråga om våld signaleras att det finns stöd att få för våldsutsatta och för dem som utövar våld
- Våldet kan sällan ges en enkel förklaring
- Frågor kan exempelvis ställas rutinmässig eller på indikation. Indikation på våldsutsatthet kan vara synliga fysiska skador. Indikationer på fysiskt våld som inte manifesterats i synliga skador eller indikationer på psykiskt våld kan dock vara mer diffusa och därmed svåra att identifiera.
- Att fråga om våldsutövande på indikation kan vara utmanande eftersom det saknas forskning om vad som kan utgöra en indikation på våldsutövande. En verksamhet kan därför behöva se över om upprättade rutiner behöver följas upp och utvärderas när kunskapen förändras. Detsamma gäller för våldsutsatthet.

Ställa frågor på rutin eller indikation, forts.

- Kravet på att ta fram rutiner reglerar inte närmare vad rutinerna ska handla om. Det är upp till socialnämnden att avgöra det. Rutinerna kan exempelvis handla om att:
 - beskriva vad i en viss verksamhet som ska utgöra indikation på våld som innebär att personalen ska ställa frågor
 - ställa rutinmässiga frågor om våldsutsatthet eller våldsutövande till alla klienter/brukare vid ett visst tillfälle eller i samband med en viss aktivitet (exempelvis vid aktualisering)
 - ställa rutinmässiga frågor om våld vid vissa problem (exempelvis missbruk) eller under vissa förutsättningar (exempelvis vid långvariga behov av ekonomiskt bistånd).

Socialnämndens ansvar vid insatser

- Säkerheten för våldsutsatta och deras närstående är centrala i arbetet med våldsutövare
- Av 11 kap. 1 § SoL framgår att socialnämnden utan dröjsmål ska inleda utredning av vad som genom ansökan, anmälan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden.
- En utredning enligt 11 kap. 1 § SoL får som huvudregel inte inledas mot någon vuxen persons vilja, om utredningen avser den vuxne själv. Detta eftersom nämnden i regel inte kan vidta några åtgärder om den enskilde inte är intresserad och inte själv vill ansöka om insatser
- Vid bedömningen av vilken insats som är lämplig bör nämnden ta hänsyn till bland annat våldsutövarens individuella mottaglighet för insatsen. Bedömning av individens mottaglighet kan handla om vilken typ av insats som kan möta individens problematik (t.ex. utifrån individens impuls kontroll och känsloreglering) och hans förmåga att tillgodogöra sig insatser (utifrån t.ex. individens motivation, probleminsikt eller kognitiva förmåga) samt risk för återfall.

Nästa tillfälle

- Uppgift till nästa tillfälle
- Metoduppföljning FREDA kortfrågor
 - Datum
 - Tid
 - Plats
- Nästa utbildningstillfälle: FREDA bedömning
 - Datum
 - Tid
 - Plats

TACK

För ert engagemang!

Länsstyrelserna